

SEAT No. :

PD-927

[Total No. of Pages : 4

[6439]-203

T.Y. B.Com.

BUSINESS ECONOMICS

353 A : Indian and Global Economic Development - I
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - V)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Question No.1 and 6 are compulsory.
- 2) Solve any three Questions from 2 to 5.
- 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Fill in the blanks (Any Five) : [5]

- i) As compared to 1950-51, at present the share of agriculture sector in India's National income has _____.
 - a) Stable
 - b) Increased
 - c) Decreased
 - d) Zero
- ii) At present, the largest cultivated area in India is used for _____.
 - a) Sugarcane
 - b) Cotton
 - c) Food grains
 - d) Tea
- iii) Direct and indirect credit provided by the government to agriculture is _____ source of agriculture credit.
 - a) Non-Institutional
 - b) Private
 - c) Internal
 - d) Institutional
- iv) _____ is a feature of the New Industrial Policy of 1991.
 - a) Encouragement of foreign loans
 - b) Encouragement of domestic industries
 - c) Monopoly Control Act
 - d) Less importance to small scale industries
- v) After 1991, the importance of public sector in India has _____.
 - a) Increased
 - b) Decreased
 - c) Remained stable
 - d) Became more effective
- vi) Compared to 1950-51, the share of service sector in India's Gross National Product at present has _____.
 - a) Decreased
 - b) Increased
 - c) Remained stable
 - d) None of these

P.T.O.

B) Match the Pairs :

[5]

Group A

- a) Make in India
- b) E-Commerce
- c) Contract Farming
- d) Developing Economy
- e) Developed Economy

Group B

- i) Agreement between Farmers and Buyers
- ii) Scheme for Industrial Development
- iii) United Kingdom
- iv) Business to Costumer
- v) India

Q2) Define Service Sector. Explain the role of service sector in India. **[15]**

Q3) Define micro scale enterprises. Explain the role of micro, small and medium enterprises in India. **[15]**

Q4) Define agricultural marketing system. Mention the problems of Indian agricultural marketing system in detail. **[15]**

Q5) Compare Indian economy with world economies. **[15]**

Q6) Write short notes (any three) : **[15]**

- a) Developing economy
- b) Organic farming
- c) Progress of service sector in India
- d) Industrialization
- e) Progress of Indian agriculture

वेळ : 2½ तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना : 1) प्रश्न पहिला आणि सहावा सक्तीचे आहेत.

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) 1950-51 च्या तुलनेत सध्या भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नातील शेती क्षेत्राचा हिस्सा

अ) स्थिर आहे ब) वाढला आहे

क) घटला आहे ड) शून्य आहे

ii) सध्या भारतात सर्वात जास्त लागवडीखालील क्षेत्र साठी वापरले जाते.

अ) ऊस ब) कापूस

क) अन्नधान्ये ड) चहा

iii) सरकारतर्फे शेतीसाठी केला जाणारा प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष वित्त पुरवठा म्हणजे प्रकारचा वित्त पुरवठा असतो.

अ) बिगर संस्थात्मक ब) खासगी

क) अंतर्गत ड) संस्थात्मक

iv) 1991 च्या नवीन औद्योगिक धोरणाचे हे एक वैशिष्ट्य आहे.

अ) परकीय कर्जाला प्रोत्साहन ब) देशी उद्योगांना प्रोत्साहन

क) मक्तेदारी नियंत्रण कायदा ड) लघु उद्योगांना कमी महत्त्व

v) 1991 नंतर भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राचे महत्त्व

अ) वाढले ब) कमी झाले

क) स्थिर राहिले ड) अधिक प्रभावी झाले

vi) 1950-51 च्या तुलनेत सध्या भारताच्या स्थूल राष्ट्रीय उत्पादनातील सेवा क्षेत्राचा हिस्सा

अ) घटला आहे ब) वाढला आहे

क) स्थिर आहे ड) यापैकी नाही

ब) जोड्या लावा :

[5]

गट अ

गट ब

अ) मेक इन इंडिया

i) शेतकरी आणि खरेदीदार यांच्यातील करार

ब) ई-कॉमर्स

ii) औद्योगिक विकासासाठी योजना

क) करार शेती

iii) युनाईटेड किंगडम

ड) विकसनशील अर्थव्यवस्था

iv) व्यवसाय ते ग्राहक

इ) विकसित अर्थव्यवस्था

v) भारत

प्रश्न 2) सेवा क्षेत्राची व्याख्या द्या. भारतातील सेवा क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

प्रश्न 3) सूक्ष्म उद्योगाची व्याख्या द्या. भारतातील सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योगांची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

प्रश्न 4) शेतमाल विक्री व्यवस्थेची व्याख्या द्या. भारतातील शेतमाल विक्री व्यवस्थेतील दोष सविस्तर नमूद करा. [15]

प्रश्न 5) भारतीय अर्थव्यवस्थेची जागतिक अर्थव्यवस्थांशी तुलना करा. [15]

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

अ) विकसनशील अर्थव्यवस्था

ब) सेंट्रिय शेती

क) भारतातील सेवा क्षेत्राची प्रगती

ड) औद्योगिकीकरण

इ) भारतीय शेतीची प्रगती

